

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Høringsvar til udkast til forslag til lov om epidemier m.v. (epidemiloven)

Jordemoderforeningen takker for det tilsendte høringsudkast til den nye epidemilov. Nedenfor følger vores overvejelser til udkastet. Disse er hovedsagligt relateret til aspekter af sundhedsmæssig karakter i lovudkastet.

Betragtninger omkring en epidemilov

Covid-pandemien har med al tydelighed vist behovet for at kunne handle hurtigt og sufficient for i videst muligt omfang at forebygge sygdommens spredning og konsekvenserne heraf, i bedste fald udrydde sygdommen. Pandemien har samtidig tydeliggjort, at vi globalt kan rammes af alvorlige sygdomme befindende sig på et kontinuum i forhold til smitsomhed, umiddelbare- og længevarende komplikationers sværhedsgrad, og alvor for det enkelte individ og for samfundet. Aspekter, som man ikke kender omfanget af ved en ny smitsom sygdoms debut.

Det er i dette scenarie, at en præcis og samtidig tilstrækkeligt favnende epidemilov er af afgørende betydning.

Epidemiloven skal balancere mellem at sikre folkesundheden, hindre spredningen af samfundskritiske sygdomme, men også sikre, at det enkelte individs frihedsrettigheder i videst mulige omfang tilgodeses. Dertil er det afgørende i et samfund bygget på demokratiske værdier, at den demokratiske proces sikres.

Jordemoderforeningen finder en række områder i udkastet, hvor denne balance ikke synes opnået.

Jordemoderforeningens overvejelser

Overordnet gives der i lovudkastet en række beføjelser til især sundhedsministeren til indførelse af en lang række meget vidtgående foranstaltninger for både det enkelte individ, for institutioner, for organisationer og for virksomheder. Med så vidtgående foranstaltninger bør proportionaliteten sikres, så loven alene bringes i anvendelse i tungtvejende tilfælde, hvor det er strengt nødvendigt.

For Jordemoderforeningen er det essentielt, at det i videst muligt omfang sikres, at beslutninger først træffes efter at have gennemgået en demokratisk proces. Derfor bør sundheds- og ældreministeren som udgangspunkt altid sikre sig, at den rette faglige ekspertise har været hørt, og at kommende tiltag har været behandlet i en bred politisk kontekst.

Loven giver potentielt meget vide beføjelser til at fratage det enkelte individ en række frihedsrettigheder med mulighed for tilbageholdelse, indespærring, isolation og påbud om behandling/vaccination. I visse tilfælde alene på formodning om sygdom.

Der står i lovudkastet § 8, stk. 2, at Styrelsen for Patientsikkerhed forinden bestemmelserne om påbud eller tvang tages i anvendelse skal opfordre personen, som foranstaltningen er rettet mod, til frivilligt at gennemføre foranstaltningen. Jordemoderforeningen finder, at information, motivation og frivillighed bør være et bærende fundament for hele loven og med fordel kan beskrives langt tydeligere. Det er af afgørende betydning, at tiltagene hviler på gennemsigtighed og på klar og tydelig kommunikation. Dertil bør loven afspejle, at den primære indsats appellerer til de enkelte fysiske og juridiske personers samfundssind- og forståelse, så brug af tvang - eller en indsats svarende hertil - kun anvendes som sidste mulighed.

Det fremgår af § 54, at sundheds- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om adgangen til at klage over afgørelser efter denne lov.

Dette indebærer, under de nuværende processer for sagsbehandling, potentielt en langvarig behandling, der ikke står i relation til de meget indgribende foranstaltninger mht. selvbestemmelsesret, frihedsindskrænkning og påbud, som loven muliggør. Muligheden for klageadgang er af afgørende betydning i et demokratisk samfund.

Med de meget vide beføjelser, der som loven lægger op til, finder Jordemoderforeningen det derfor af væsentlig betydning, at loven, uanfægtet sundheds- og ældreministerens indvirken, sikrer etableringen af et hurtigt arbejdende ankesystem, der giver individet mulighed for at få prøvet afgørelserne så hurtigt som muligt.

Loven indeholder flere bestemmelser, hvor sundhedspersonalet skal yde indgreb eller behandling, som kan gennemføres med tvang. Anvendelsen af magt og tvang kan være voldsomt og kan for sundhedspersonale, der ikke har erfaring hermed, være vanskeligt at gennemføre. Det må derfor være Styrelsen for Patientsikkerheds ansvar at sikre de rette forudsætninger for, at personalet har den fornødne oplæring heri, og at der findes tilstrækkelig mulighed for efterfølgende faglig og personlig sparring. Samtidig finder Jordemoderforeningen, at den enkelte sundhedsperson skal have mulighed for at frasige sig at indgå i – eller udføre – behandlinger, hvor der anvendes magt eller tvang.

Jordemoderforeningen finder det af afgørende betydning, at sundhedspersonalet ikke kan pålægges kritik fra Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn eller Styrelsen for Patientklager på baggrund af behandlinger udmøntet som følge af lovens bestemmelser.

Lovudkastet præciserer etableringen af en epidemikommission bestående af fire personer – tre udpeget af styrelser med sundhedsfagligt fokus, én udpeget af Rigspolitiet. Der skitseres således en snæver repræsentation, som fra styrelsernes side ikke nødvendigvis forudsætter repræsentation ved personer med sundhedsfaglig

baggrund. Jordemoderforeningen finder, at det er en forudsætning for en kommission med så central en position og så væsentlig en indflydelse, at den er repræsenteret ved personer med den højeste faglige ekspertise på de pågældende områder. I erkendelse af, at der er yderst vanskeligt at have ekspertviden både i bredden og i dybden, bør det i højere grad end i den nuværende formulering tillige præciseres, at der udover den faste stab skal inviteres repræsentanter med særlig viden til at indgå i rådgivningen på de behørigte områder.

Med venlig hilsen

Lis Munk
Formand for Jordemoderforeningen